

Llegir Corella avui

Roís de Corella, un dels nostres autors medievals més desconeguts i més intel·ligents, va exercir una gran influència en les lletres valencianes del segle xv. Concep la literatura com a mecanisme d'evasió i plaer, i se centra en la interioritat i el drama psicològic. Els grans protagonistes de la seva obra són l'amor i les dones.

Stefano Cingolani

Un Tast. Si no en tinc prou i quedo amb gana? Si en vull llegir més? I si vull que algú m'ajudi a entendre més i millor, fora de les anècdotes i les etiquetes? Si vull passar d'un plaer senzillament estètic de la lectura i penetrar una mica més en la ment d'un escriptor medieval, tan semblant a nosaltres i, al mateix temps, tan diferent? El lector de bon gust, sensible i afortunat que es planteja aquestes preguntes haurà d'espavilar; algun assaig trobarà, que n'hi ha, que l'ajudi i, sobretot, s'haurà d'enfrontar a l'obra de Joan Roís de Corella sense la crossa de la traducció, i haurà d'esforçar-se a apreciar-ne la prosa complexa. Però l'esforç haurà valgut la pena, no sols perquè haurà fet un pas endavant en les seves capacitats lectores i de comprensió, un exercici útil, gairebé fonamental, i haurà complert amb les finalitats dels Tastos, que han de fomentar l'apetit, no satisfer-lo, sinó perquè tindrà l'oportunitat de gaudir d'un dels autors de la literatura medieval en català més desconeguts i més intel·ligents, problemàtics i innovadors, tot i no ser a favor de la modernitat, al contrari. Un altre és Bernat Metge, per descomptat, el qual també s'ha pogut Tastar. No és pas una casualitat, almenys no per a mi, que als dos vaig dedicar no pocs esforços i atenció.

Corella va tenir un paper fonamental en les lletres valencianes del segle xv, les va influenciar i va intentar ser-ne àrbitre; tot i això, no va conrear cap dels gèneres més «normals». A més, en tant que home de religió, no es va dedicar a la producció religiosa si no molts anys abans. Les seves proses mitològiques, amb l'apèndix /

clau de lectura representat per la *Tragèdia de Caldesa*, només per parlar de textos presents al Tast, poden induir certa perplexitat si hom se'n demana el perquè, es demana què volen dir. No escriu de cavallers; fins i tot és antimilitarista. Tot i escriure poemes, no desenvolupa un discurs líric coherent i de temàtica amorosa, però sí que sempre parla d'amor; és un misogin, com tot bon medieval. Tot i això, al centre dels seus textos els herois són dones. També quan, com en el cas de Caldesa, semblen antiheroïnes. És un home profundament cristià, i poc tolerant amb allò que no ho sigui, i té una idea de la literatura senzillament com a plaer i evasió; tot i això, escriu contes i d'argument pagà.

“Tot i escriure poemes, no desenvolupa un discurs líric coherent i de temàtica amorosa, però sí que sempre parla d'amor; és un misogin, com tot bon medieval. Tot i això, al centre dels seus textos els herois són dones”

La seva elecció és per una literatura d'heroisme moral; un heroisme, doncs, de la interioritat i del drama psicològic, no pas de l'acció, i per això es fa necessari privilegiar els personatges femenins. A més, perquè són elles que s'han d'enfrontar amb coratge i adolorida humanitat a la insensatesa dels somnis de glòria i a la sangonosa violència

Joan Roís de Corella Perills d'amor

Versió
d'Eduard J. Verger
Tast de Clàssics

Perills d'amor
JOAN ROÍS DE CORELLA
Ed. Barcino, 132 pàgs.
14,00 € • Ref. 116650.1

dels homes. Però, perquè hi pogués haver narració i descripció psicològica, drama i redempció exemplar a través del dolor, en suma, perquè pogués fer literatura, havia de sortir del temps i l'espai cristià, perquè hi havia d'haver dubte i possibilitat d'elecció moral, mentre que en una dimensió cristiana l'home, amb la fe, té molt clar el camí a seguir. Per això va ambientar les seves històries en l'antiguitat pagana, en absència de Déu i de veritat. L'home, millor la dona, estava sol amb la seva consciència, sense l'empara de la religió, i és aquesta fragilitat, aquesta manca de models certs que sempre genera el drama, les decisions equivocades, l'autoanàlisi i la possibilitat de servir d'exemple als altres, en un acte d'expiació i catarsi.

Així mateix, Corella ho té clar, i vol que ho tinguin igual de clar els lectors: això és literatura, és ficció, i no s'ha de confondre amb la realitat. O això que passa és que es veu una cortesana amb els ulls de l'amor idealitzat, i no s'entén res de la vida. Fins a tal punt, que també la cortesana, Caldesa, assoleix una dignitat moral molt superior a la de l'home autoenganyat, tan prompte a l'elogi desmesurat com a l'insult ignorant.

La literatura, i el cinema i la televisió, són ficció; no ens n'hem d'oblidar tampoc avui ■■■